

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ” - Кузнецова І. О.
2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою:

**«Управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами
підприємства»**

Виконавець

студент факультету економіки та управління
підприємництвом

Левкович Інна

Григорівна

Науковий керівник

Кандидат економічних наук, доцент

Карпенко Юлія Валентинівна

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ	4
1.1. Сутність поняття "товарно-матеріальні запаси" та їх класифікація	4
1.2. Класифікація витрат, пов'язаних з запасами	12
1.3. Основні моделі управління товарно-матеріальними запасами	15
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ТОВ «ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»	24
2.1. Аналіз галузі приладобудування	24
2.2. Загальна характеристика та аналіз фінансового стану ТОВ «Телекомунікаційні Технології»	35
2.3. Аналіз практики управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами	46
2.4. Формування пропозицій щодо удосконалення управління товарно- матеріальними запасами на підприємстві	50
ВИСНОВКИ	60
ДОДАТОК	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах динамічності ринку будь-якому підприємству необхідно постійно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища і постійно займатись пошуками способів підтримання своєї конкурентоспроможності. Одним із таких методів виділяють ефективне управління товарно-матеріальними ресурсами та запасами, адже в наш час значну частину активів більшості підприємств становлять запаси. Крім того, більше ніж третина сукупного суспільного продукту щорічно витрачається на формування матеріальних запасів.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів управління виробничими запасами і матеріальними ресурсами та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети було вирішено **наступні завдання**:

- дослідити сутність та класифікацію запасів та розглянути основні моделі та системи управління товарно-матеріальними запасами
- проаналізувати ринок приладобудування України;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління товарно-матеріальними запасами ТОВ «Телекомунікаційні Технології»

Об'єктом дослідження є підприємство ТОВ «Телекомунікаційні Технології».

Предметом дослідження є процес управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами на підприємстві.

У процесі дослідження було використано **методи**: групування та систематизації (для виділення класифікації товарно-матеріальних запасів), аналізу конкурентних сил Портера (для встановлення найбільш впливової сили у галузі приладобудування України), методи аналізу фінансової звітності (для аналізу фінансового стану підприємства); метод ABC-аналізу (для класифікації ресурсів підприємства залежно від їх важливості), моделі управління запасами з

фіксованим обсягом замовлення та з фіксованим періодом замовлення (для розрахунку розміру партії поставок для різних категорій запасів).

Інформаційна база дослідження включає наукову літературу та періодичні видання вітчизняних та зарубіжних авторів стосовно обраної тематики, а також Інтернет-видання та законодавчі та нормативні акти. Для аналізу були використані дані бухгалтерської та фінансової звітності, річні звіти підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведне дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Найбільш повним та узагальнюючим тлумаченням поняття «товарно-матеріальні запаси» є їх визначення, як сукупності ресурсів підприємства, що мають матеріальну форму, а саме сировина, напівфабрикати чи допоміжні матеріали, що очікують їх використання у виробництві, а також товари та готова продукція, які є готовими до споживання та можуть знаходитись на складах підприємства, постачальників чи споживачів. Проаналізувавши наукову літературу, визначено, що основними кваліфікаційними ознаками товарно-виробничих апасів є їх функціональне призначення, структура, виконувані функції, форма власності, час зберігання на підприємстві та цілі. Крім того, слід зазначити наукову обґрунтованість використання моделі з фіксованим обсягом замовлення та моделі з фіксованим періодом замовлення в оптимізації управління запасами з метою зменшення витрат, підвищення якості виробництва та збільшення прибутку.

2. Галузь приладобудування є дуже перспективним напрямом розвитку економіки України, адже окрім наявності великої кількості як вітчизняних, так і зарубіжних виробників, з кожним роком темп росту ринку та обсяги продажів стабільно збільшуються. Найбільш впливовою конкурентною силою в галузі за результатами аналізу є загроза з боку діючих конкурентів, що потребує від компаній дій з закріплення власної конкурентної позиції.

3. Для зміцнення конкурентних переваг пропонується зменшити затрати шляхом удосконалення системи управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами. Для цього слід провести ABC-аналіз ресурсів, щоб виявити найбільш критично важливі матеріали для підприємства. Пропонуємо скористатись розробленим алгоритмом використання моделей управління запасами. У відповідності до визначених категорій нами обґрунтовано доцільність використання моделі з фіксованим обсягом замовлення для найбільш важливих ресурсів підприємства групи «А» та використання моделі з фіксованим періодом замовлення для ресурсів гупи «В». Для підтримки

використання запропонованих моделей, слід розробити план-графік постачання матеріальних ресурсів.

Таким чином, розроблені заходи з удосконалення управління товарно-виробничими запасами підприємства ТОВ «Телекомунікаційні Технології» дозволять підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Багрій К.Л., Зінь Е. А. Поняття матеріальних запасів підприємства: необхідність їх створення / К.Л. Багрій, Е. А. Зінь// Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Чернівці: Книги ХХІ, 2009. – Вип. ІV Економічні науки. – С. 104–109..
2. Бакунов, О. Формування стратегії управління товарними запасами торговельного підприємства на засадах категорійного менеджменту / О. Бакунов, О. Крещенко // Торгівля і ринок України. Вип. 36 : темат. зб. наук. праць / за ред. О. О. Шубін. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. – С. 119–127.
3. Беспалюк Х. М. Комплексне дослідження бізнес-портфеля приладобудівного підприємства / Х. М. Беспалюк, І. М. Ілів // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2012. - № 1. - С. 53-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2012_1_7
4. Бубела А. В. Дослідження систем управління матеріальними запасами / А. В. Бубела // Вісник Національного транспортного університету. - 2012. - № 26(2). - С. 68-72. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2012_26%282%29__14
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / За ред.. Ф.Ф. Бутинця – Житомир: ЖІТІ, 2010. – 618 с.
6. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент : [навчальний посібник] / О.В. Василенко, І.Т. Ткаченко – К. : ЦУЛ, 2007. – 532 с.
7. Гарасим П. М., Журавель Г. П., Фінансовий, управлінський та податковий облік: [підручник] П. М. Гарасин, Г. П. Журавель - Тернопіль, 2003. – 522с.
8. Державна служба статистики. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Карпенко Ю. В. Процес операційного управління відносинами з постачальниками / Ю. В. Карпенко // Науковий вісник [Одеського

- національного економічного університету], - 2017. - № 5. - С. 69-84. -
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2017_5_8
10. Коваль Н. І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти / Н. І. Коваль // Економіка. Фінанси. Менеджмент. – 2017. - №7. – С. 93-103. – Режим доступу: <http://efm.vsau.org/files/pdfa/3852.pdf>
 11. Круш П. В. Теоретичні основи управління матеріальними запасами підприємств / П. В. Круш, Ю. В. Орлюк // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". - 2017. - № 14. - С. 239-245. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2017_14_38
 12. Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 162 с.
 13. Кузнецова І. О. Діагностика в процесі стратегічного управління: місце та структура/ Інна Олексіївна Кузнецова// Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверькова: (голов. ред) та ін. - Одеський національний економічний університет. – С. 142-151. – Режим доступу: <http://vsed.oneu.edu.ua/collections/2016/60/pdf/142-149.pdf>
 14. Ларина Р.Р. Логистика в управлении организационно-экономическими системами: [монография] / Ларина Р.Р., Пилюшенко В.Л., АмитанВ.Н. – Донецк : Изд. ВИК, 2003. – 329с.
 15. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс [издание второе]. – М. : Издательство политической литературы – Т. 24 XIV – 690 с.
 16. Морохова В. О., Лорві І. Ф. Дослідження основних тенденцій розвитку ринку контрольно-вимірювальних приладів України / В.О. Морохова, І. Ф. Лорві // Економіка та менеджмент. – 2017. - С. 241-254
 17. Образцова К. В. Системи та моделі управління запасами підприємства / К. В. Образцова, А. В. Шульга // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. – 2012. – Вип. 3. – С. 70-73

18. Окландер М.А. Логістика: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – С. 124-125
19. Писаренко Т.М. Організація управлінського обліку у процесі постачання сировинних і товарних запасів / Т. М. Писаренко // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 415-420. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/есnem_2012_9\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/есnem_2012_9(2)) 58
20. Покрас О. С. Аналіз конкурентоспроможності приладобудування в Україні за допомогою ромбу національних переваг / О. С. Покрас // Економічний вісник. – Львів. – 2015. – С. 112-124.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
22. Посилкіна О. В. Виробнича логістика: навч. посіб. / О. В. Посилкіна, Р. В. Сагайдак-Нікітюк, О. В. Доровський, Г. В. Кубасова. - Х.: Вид-во НФаУ, 2009. - 364 с.
23. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. – [2-е изд. исправ]. – М. : Инфра, 1998. – 479 с.
24. Річні фінансові звіти Emerson Process Management, Schneider Electronic, HollySys Automation Technologies.
25. Скригун Н.М., Цимбалюк С.П. Оптимізація виробничих запасів як один із напрямків управління витратами // Економіст. – 2008. – №2. – С.39-44.
26. Таньков К.М. Виробнича логістика: [навчальний посібник] / К.М. Таньков, О.М. Тридід, Т.О., Колодизева – [2-ге вид. переробл.]. – Х.: ВД —ІНЖЕКІ, 2006. – 352с.
27. Федак Л. М. Запаси підприємства: сутність та класифікація / Л. М. Федак // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2012. – № 1 Л. – С. 157-162.

28. Чейз Р. Б. Производственный и операционный менеджмент [Текст] / Р. Б. Чейз, Ф. Р. Джейкобз, Н. Дж. Аквилано. — 10-е изд.: пер. с англ. под ред. Н. А. Коржа. — М.: ООО «И. Д. Вильямс», 2007. — 1184 с.
29. Чуприна Л.В. Роль управління запасами у підвищенні ефективності управління підприємством / Л.В. Чуприна, В.М. Намазова // Молодий вчений.- 2017. - №4(44).- С. 784-788.
30. Швець Ю. О. Логістичні методи управління матеріальними запасами підприємства: сутність, роль та особливості впровадження / Ю. О. Швець, А. О. Андрієнко // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2017. - Вип. 58. - С. 217-225. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2017_58_29
31. GfK: Ринок побутової техніки та електроніки показав позитивну динаміку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trademaster.ua/articles/407>
32. Результати «GfK TEMAX® Україна» за 1 квартал 2019 року // Temax Reports [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://temax.gfk.com/uk-ua/UAN/reports/>